

อาการข้างเคียง ของยาโรคจิต..อาการทางจิต

(Side Effects of Antipsychotics)

ยาโรคจิตโรจิตเภท (Antipsychotics) ถูกค้นพบประมาณปี ค.ศ.1960 ขนานแรกคือ *Chlorpromazine* โดยในตอนแรกคาดเป็นยาแก้แพ้ แต่พบว่ามียุทธช่วยลดอาการ วิตกกังวล ทำให้สงบจึงนำมาใช้รักษาทางจิตเภท ต่อจากนั้นก็ได้มีการวิจัยและพัฒนายายาโรคจิตออกมามากหลายขนานจนถึงปัจจุบัน เพื่อรักษาอาการของโรคไบโพลาร์ โรจิตเภท หรืออาการโรจิตเนื่องจากการใช้สารเสพติดและจากโรคสมองเสื่อม เป็นต้น

กลไกการออกฤทธิ์ของยา ยากลุ่มนี้ออกฤทธิ์รักษาโดยการลดการทำงานที่มากเกินไปของระบบโดปามีน (Dopamine, DA) แต่ก็ยังออกฤทธิ์กับตัวรับ (Receptor) อื่นๆ อีกหลายชนิด เช่น 5-HT Alpha และ Histamine ทำให้เกิดอาการข้างเคียงของยาดังนี้

Anticholinergic มีอาการปากแห้ง ตาพร่า ท้องผูก บัสสาวะคั่ง เป็นต้น และอาการรุนแรงขึ้นกับขนาดของยาที่ใช้

Sedation อาการง่วงซึม มักเกิดในช่วงแรกๆ ของการรักษา และลดน้อยลงเมื่อใช้ยานานขึ้น

Extrapyramidal ได้แก่

Dystonia กล้ามเนื้อเกร็ง คอบิด หลังแอ่น ลิ้นแข็งและตากระตุก

Parkinsonism กล้ามเนื้อแข็ง เคลื่อนไหวช้าและน้ำลายไหลมาก

Akathisia ภาวะวนกระวาย อยู่ไม่นิ่ง ผุดลุกผุดนั่ง อยู่ไม่สุข เช่น นั่งโยกตัว ขยับตัวบ่อยๆ มัก เกิดขึ้นในช่วงแรกของการรักษา

Tardive dyskinesia มีอาการเคลื่อนไหวซ้ำๆ ที่ควบคุมไม่ได้ เช่น บิดคอ ยกไหล่และแลบลิ้น มักเกิดในผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาเป็นระยะเวลานาน

Endocrine Effect เพิ่มระดับฮอร์โมน *Prolactin* ในเลือด ในเพศหญิงอาจทำให้เต้านมใหญ่ขึ้น มีน้ำนมไหล ประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอและมีอารมณ์ทางเพศลดลง ในเพศชายความต้องการทางเพศลดลง ผิดปกติทางสมรรถภาพทางเพศ อาการข้างเคียงนี้เกิดขึ้นแล้วแต่กลุ่มยา

Cardiovascular Effect ผลข้างเคียงต่อหัวใจ ได้แก่ ความดันโลหิตต่ำ เมื่อเปลี่ยนท่าจากนอนเป็นนั่ง หรือยืนขึ้นในที่ หัวใจเต้นเร็ว เวียนหัว หน้ามืดจนถึงขั้นเป็นลม อาการเหล่านี้มักเกิดในช่วงแรกของการรักษา

Skin Effect อาจเกิดผื่นขึ้นที่ผิวหนังหรือไวต่อแสงแดด (ผิวไหม้) พบในอาทิตย์แรกของการรักษา แต่ไม่ต้องตกใจ อาการข้างเคียงเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นถาวร อาการสามารถลดลงได้โดยการปรึกษาแพทย์ผู้รักษาเพื่อลดขนาดของยาลง ใช้ยาแก้อาการข้างเคียงหรือถ้าจำเป็นอาจต้องเปลี่ยนเป็นยาตัวอื่น

